

**अनुसूचित जमाती व इतर पारंपारिक वननिवासी (वन अधिकारांची मान्यता) अधिनियम २००६ व नियम २००८  
चे कलम ३(२) अन्वये शासनाद्वारे देण्यांत आलेल्या सोयीसुविधांकरीता वनजमीन वनेत्तर प्रयोजनासाठी  
वळतीकरण करणेकामी अवलंबणेची कार्यपद्धतीबाबत**

- अनुसूचित जमाती व इतर पारंपारिक वननिवासी (वन अधिकारांची मान्यता) अधिनियम २००६ व नियम २००८ चे कलम ३(२) अन्वये शासनाद्वारे देण्यांत आलेल्या सोयीसुविधांकरीता कमाल १.००० हेक्टर क्षेत्रापर्यंत वनजमीन वनेत्तर प्रयोजनासाठी वळतीकरण करणेबाबत खालीलप्रमाणे १३ बाबींकरीता तरतूद आहे.
- (१) School (शाळा) (२) Dispensary (दवाखाना) (३) Anganwadis (आंगणवाडी) (४). Fair price Shops (शासकिय रास्त धान्य दुकाने) (५) Electric and Telecommunication Lines (विद्युत व दुरसंदेशवाहक तारा) (६) Tanks and other minor water bodies (टाक्या किंवा अन्य गौण जलाशये) (७). Drinking water supply and water pipelines (पिण्याच्या पाण्याचा पूरवठा व जलवाहिन्या) (८) Water or rain water harvesting structures (पाणी किंवा पावसाच्या पाण्यावरील शेतीची संरचना) (९) Minor irrigation canals (लहान सिंचन कालवे) (१०) Non-conventional source of energy (अपारंपारीक उर्जा साधने) (११) Skill up gradation or vocational training centres (कौशल्यामध्ये वाढ करणारी किंवा व्यवसाय प्रशिक्षण केंद्रे) (१२) Roads, and (रस्ते आणि) (१३) Community centres. (सामाजिक केंद्रे)
- शासन पत्र क्रमांक वहका-२०११/प्र.क्र.१०४/का-१४ दि. /०६/२०११ अन्वये सामाजिक केंद्रात कार्यशाळा बांधकाम, शासकीय वस्तीगृह, क्रिडासंकुल, शाळेचे क्रिडांगण, समाजमंदीर, व्यायामशाळा, सार्वजनिक तलाव, सार्वजनिक वाचनालय यांचा समावेश होतो.
- मा.राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य, यांचेकडील अधिसूचना क्रमांक RB/TC/e-13011/(4)/(2014)/Notification/236/2017 शासनाच्या दि. २३/०२/२०१७ च्या अधिसूचनाअन्वये या राज्याला त्यांनी अनुसूचित क्षेत्राकरिता पुढे गोदामे (Godowns) , वखार ( Warehouses), शितगृह(cold Storages) , बाजारपेठा(Haats Markets), स्मशान भूमी ( Cremation grounds/ burial grounds ) या सुविधांच्या नोंदी सुध्दा समाविष्ट केल्या आहेत.
- विषयांकित प्रकरणी उपरोक्त नमुद बाबींकरीता वनजमीन वनेत्तर प्रयोजनासाठी मंजूर करणेकामी केंद्र शासनाने त्यांचेकडील पत्र क्र. २३०११/१५/२००८-एसजी-II, दिनांक १८/०५/२००९ अन्वये कार्यपद्धती/ मार्गदर्शनपर सुचना निर्गमित केलेल्या आहेत. तथापि विषयांकित प्रकरणी उपरोक्त नमुद बाबींकरीता वनजमीन वनेत्तर प्रयोजनासाठी मंजूर होणेकामी संबंधित यंत्रणेकडून परिपूर्ण त्रुटीविरहीत प्रस्ताव संबंधित वनक्षेत्रपाल ( प्रादेशिक) यांना सादर करणे आवश्यक आहे.
- केंद्र शासनाने त्यांचेकडील पत्र क्र. २३०११/१५/२००८-एसजी-II, दिनांक १८/०५/२००९ अन्वये कार्यपद्धती / मार्गदर्शनपर सुचनाचे अनुक्रमांक २.१ (छ) नुसार वापरकर्ता अभिकरण हे शासनाकडून चालविण्यात येणा-या विकासात्मक प्रकल्पासाठी वनजमीन परिवर्तन करणेकामी विनंती करणारा केंद्रशासन किंवा राज्यशासनाचा विभाग किंवा जिल्हा पंचायत असा आहे.

➤ वापरकर्ता अभिकरण हे जिल्हा पंचायत असल्यास मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद ठाणे यांनी त्यांचे कडील पत्र क्रमांक ठाजिप/ग्रा.प./वशी-२६८ दिनांक २५/०५/२०११ अन्वये मुलभूत सविधांसाठी वन अधिकारी यांचेकडून वन जमीन उपलब्ध करून घेणेसाठी “वापरकर्ता अभिकरण,, म्हणून महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम १९६१ कलम ९६ अ-वये संबंधित तालुक्यातील गट विकास अधिकारी यांना अधिकार प्रत्यावर्तित करणेत आले आहेत.

➤ वापरकर्ता अभिकरणाने ३(२) प्रस्तावासोबत सादर करावयाचे दस्तऐवज

१. वापरकर्ता अभिकरणाने भरलेला नमुना "क",
२. ग्रामसभा ठराव,
३. ग्रामसभा प्रोसिडिंगचा उतारा,
४. प्रस्तावित कामाचा सविस्तर हेतूनिहाय विवरण नकाशा,
५. प्रस्तावातर्गत क्षेत्राचा नकाशा (१:५००००)
६. कामाचे अंदाजपत्रक (नकाशासह)
७. प्रशासकीय मंजूरी पत्र व तांत्रिक मंजूरी पत्र,
८. ग्रामसभेमध्ये ५०% गणपूर्ती बाबतचा दाखला.
९. शासन परिपत्रक क्रमांक एस-१०/२०११/ प्र.क्र.२८६ /फ-३ दिनांक २८ सप्टेंबर २०११ प्रमाणे एक वर्षाचे आत पुर्ण करणेचे संबंधित वापरकर्ता अभिकरण यांनी हमीपत्र देणेची कार्यवाही करावी ,
१०. प्रस्तावित क्षेत्रातील तोड करावयाच्या झाडांसाठी येणारा खर्च वाहतुकीसह वापरकर्ता अभिकरण करणार असल्याचे बंधपत्र,
११. संबंधित वनजमीनीचा सात-बारा उतारा ,
१२. प्रस्तावित क्षेत्रातील तोड करावयाच्या झाडांचे दुष्पट रोपे लावणे व कमीत कमी पाच वर्षाकरिता या रोपांचे संरक्षण व देखभालीचा खर्च करणे बाबत वापरकर्ता अभिकरण यांचे हमी पत्र,
१३. सदर प्रयोजनासाठी वनेतर जमीन उपलब्ध नसल्याबाबतचा तहसिलदार यांचा दाखला

➤ उपरोक्त नमुद बाबींकरीता वनजमीन वनेतर प्रयोजनासाठी मंजूर करणेकामी केंद्र शासनाने त्यांचेकडील पत्र क्र. २३०११/१५/२००८-एसजी-II, दिनांक १८/०५/२००९ अन्वये कार्यपद्धती/ मार्गदर्शनपर सुचना निर्गमित केलेल्या आहेत. तथापि विषयांकित प्रकरणी उपरोक्त नमुद बाबींकरीता वनजमीन वनेतर प्रयोजनासाठी मंजूर होणेकामी उपवनसंरक्षक जव्हार यांचे कार्यालयाकडे तसेच या कार्यालयाचे अधिनस्त वनपरिक्षेत्र ( प्रादेशिक) यांचे कार्यालय यांचेकडे प्राप्त होणारे प्रस्तावांचे अवलोकन केले असता सदर प्रस्ताव केंद्र शासनाचे दिनांक १८/०५/२००९ रोजीचे मार्गदर्शक सुचनांचे अनुषंगाने सादर होत नसल्याचे तसेच अपूर्ण दस्तऐवज जोडण्यांत येत असल्याचे निदर्शनास आले आहे. त्यामुळे वनविभागाकडे प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर प्रस्तावाची छाननी करून त्रुट्यांची पूर्तता करणेबाबत वापरकर्ता अभिकरण / प्रकल्प यंत्रणेस कळविण्यांत येते. तथापि वापरकर्ता अभिकरण / प्रकल्प यंत्रणेमार्फत सदर त्रुट्यांची पूर्तता वेळेत न झाल्याने सदर प्रस्तावाकरीता वनजमीन उपलब्ध करून देणेकामी तांत्रिक अडचणी उपस्थित होत असतात.

केंद्र शासनाचे वन व पर्यावरण मंत्रालय नवी दिल्ली यांचे पत्र क्रमांक F.No.११-९/९८/FC दिनांक १३/०२/२०१४ अन्वये वनसंवर्धन अधिनियम १९८० चे कलम २ नुसार वनजमीन वनेतर प्रयोजनार्थ वळतीकरण करणेकामी निर्गमित मार्गदर्शक सुचना खालीलप्रमाणे आंग्ल ( इंग्रजी) भाषेत नमुद करण्यात येत आहे.

**F. No. 11-9/98-FC**  
Government of India  
Ministry of Environment and Forests  
(FC Division)

Paryavaran Bhawan,  
CGO Complex, Lodhi Road,  
New Delhi - 110 510  
Dated: 13<sup>th</sup> February, 2014

To

The Principal Secretary (Forests),  
All State / Union Territory Governments

**Sub: Guidelines for diversion of forest land for non-forest purposes under the Forest (Conservation) Act, 1980- General approval under Section-2 of Forest (Conservation) Act, 1980.**

Sir,

I am directed to say that to facilitate creation of certain critical developmental and security related infrastructure, this Ministry vide letter of even number dated 3<sup>rd</sup> January 2005 accorded general approval under the Forest (Conservation) Act, 1980 for diversion of not more than 1.00 hectares of forest land in each case for 11 categories of public utility and security related infrastructure projects. The said general approval was valid for initial period of two years ending 31.12.2006.

On receipt of requests from various States/ Union Territories and Ministries in the Central Government, this Ministry vide letter of even number dated 24<sup>th</sup> September 2007 extended the said general approval up to 31<sup>st</sup> December 2008 or until the Scheduled Tribes and Other Traditional Forest Dwellers (Recognition of Forests Rights) Act, 2006 is brought into force, whichever is earlier. This Ministry vide letter of even number dated 11<sup>th</sup> September 2009 extended the said general approval for a further period of five years i.e. upto 31<sup>st</sup> December 2013.

This Ministry has received representations to extend the validity period of the said general approval. Representations have also been received by this Ministry to extend the said general approval to certain other activities.

Accordingly, I am directed to say that after careful consideration of the matter, the Central Government has agreed to accord general approval under the Forest (Conservation) Act, 1980 for diversion of not more than one hectare of forest land, in each case, for creation of critical development and security related infrastructure of following categories by Government Departments:

1. Schools;
2. Dispensaries/hospitals;

13/02/2014

3. Electric and telecommunication lines;
4. Drinking water projects;
5. Water/rainwater harvesting structures;
6. Minor irrigation canals;
7. Non-conventional sources of energy;
8. Skill up-gradation/ vocational training centres;
9. Power sub-stations;
10. Communication posts;
11. Construction/ widening of roads including approach roads to road side establishments;
12. Upgradation/ strengthening/ widening of existing bridges by the Border Roads Organization (BRO); and
13. Police establishments like police stations /outposts /border outposts /watch towers, in sensitive areas identified by the Ministry of Home Affairs.

The general approval shall be subject to fulfillment of following conditions:

- (i) The forest land to be diverted for above-mentioned specified activities should be less than one hectare in each case.
- (ii) The clearance of such developmental projects shall be subject to the condition that the same is need based.
- (iii) The legal status of the land shall remain unchanged i.e. shall remain Reserved/Protected/Village/Unclassed/other types of forests/forest as the case may be.
- (iv) The user agency shall submit the project proposal to the state/UT Government in the prescribed i.e. Form -A as provided in Rules -6 of the Forest (Conservation) Rules, 2003.
- (v) The project should not involve felling of more than fifty trees per hectare. Corresponding permissible limit of maximum number of trees to be felled for the forest area diverted, shall be in proportion to the extent of the diverted area.
- (vi) The project site should be outside National Parks or Wildlife Sanctuaries or Protected Areas.
- (vii) The concerned Divisional Forest Officer shall assess the bare minimum requirement of the forest land for the project, which shall not exceed one hectare in each case and will also certify to this effect.

13/02/2017

- (viii) The user agency will seek permission for diversion of forest land duly recommended by Principal Chief Conservator of Forests, from the State/UT Government.
- (ix) The Nodal Officer (Forest Conservation) shall submit monthly report to the concerned Regional Office by 5<sup>th</sup> of every month regularly regarding approval of such cases. In the event of failure, the exercise of power by the State/UT Government to grant such permission may be suspended by the Central Government for a specified period of time or till the information is submitted.
- (x) The User Agency shall plant and maintain two times the number of trees felled on the diverted land to maintain the green cover at the project cost. Planting site for the purpose will be identified by the State Forest Department (Preferably within or in the surrounding area of the project). Only indigenous forest tree species shall be used for such plantations. Trees, if planted on the diverted area, will not be felled without the permission of the State Forest Department, Trees planted in surrounding area, will belong to State Department.
- (xi) The User agency shall be responsible for any loss to the flora/fauna in the surroundings and therefore, shall take all possible measures to conserve the same.
- (xii) The User Agency shall pay the Net Present Value (NPV) of the diverted forest land at the rates stipulated by the Ministry of Environment and Forests from time to time.
- (xiii) In case of roads, this general approval shall be applicable only if the requirement of forest land for construction/widening of the entire stretch of the road is not more than one hectare. Additional diversion of forest land for extension/ strengthening of such roads shall not be permitted within next five years.
- (xiv) The permission granted by the State Government shall be subject to the monitoring by the concerned Regional Office of the Ministry of Environment and Forests.
- (xv) The forest land shall not be used for any purpose other than that specified in the proposal. Any change in the land use without prior permission of the Central Government shall amount to the violation of Forest (Conservation) Act, 1980. Request of such changes shall be made to the Regional Office by the Nodal Officer (Forest Conservation) of the State/UT.
- (xvi) Entire process for settlement of rights in accordance with the provisions of the Scheduled Tribes and Other Traditional Forest Dwellers (Recognition of Forests Rights) Act, 2006 shall be completed before grant of approval for diversion of such forest land.
- (xvii) Except for linear projects, consent of gram sabha shall be obtained for diversion of the forest land;
- (xviii) Project shall not affect recognised rights of the primitive tribal communities and pre-agricultural communities; and

12/04/2019

- (xix) The State Forest Department /State Government or the concerned Regional Office, may impose from time to time any other condition in the interest of conservation, protection and /or development of forests.

This general approval under the Forest (Conservation) Act, 1980 is valid for a period of five years ending 31.12.2018 and will subject to review thereafter.

Yours faithfully

(H.C. Chaudhary)

Assistant Inspector General of Forests

Copy to:-

1. Prime Minister's Office (*Kind attn.:* Shri Santosh D. Vaidya, Director).
2. Secretary, Ministry of Road Transport and Highways, Government of India, New Delhi.
3. Secretary, Ministry of Defence, Government of India.
4. Secretary, Ministry of Home Affairs, Government of India, New Delhi.
5. Secretary, Ministry of Rural Development, Government of India, New Delhi.
6. Director General, Border Roads Organization, New Delhi.
7. Principal Chief Conservator of Forests, all State/UT Governments.
8. Nodal Officer, the Forest (Conservation) Act, 1980, all State/UT Governments.
9. All Regional Offices, Ministry of Environment & Forests.
10. Joint Secretray in-charge, Impact Assessment Division, MoEF.
11. All Assistant Inspector General of Forests/ Director in the Forest Conservation Division, MoEF.
12. Director R.O. (HQ), Ministry of Environment and Forests, Government of India, New Delhi.
13. Sr. Director (Technical), NIC, MoEF with a request to place a copy of the letter on website of this Ministry.
14. Sr. PPS to the Secretary, Environment and Forests.
15. Sr. PPS to the Director General of Forests & Special Secretray, MoEF.
16. Sr. PPS to the Addl. Director General of Forests (Forest Conservation), MoEF.
17. PS to the Inspector General of Forests (Forest Conservation), MoEF.
18. Guard File

(H.C. Chaudhary)

Assistant Inspector General of Forests

➤ तरी विषयांकित प्रकरणी केंद्र शासनाचे दिनांक १८/०५/२००९ व दिनांक १३/०२/२०१४ चे मार्गदर्शक सुचनांचे अनुषंगाने एकसुत्रता येणेकामी तसेच प्रस्ताव तयार करणेकामी अडचणी उपस्थित होऊ नये व प्रस्ताव सुलभरित्या कशाप्रकारे तयार करावा याकरीता खालीलप्रमाणे मार्गदर्शक तक्ता (Flow-Chart) द्वारे प्रस्तावाची कार्यपद्धती आपणांस अवगत करण्यांत येत आहे.



वरील मार्गदर्शक तक्त्याप्रमाणे (Flow-Chart) सविस्तररित्या मुद्देनिहाय माहिती खालीलप्रमाणे अवगत करण्यांत येत आहे.

१. उक्त अधिनियमाच्या कलम ३(२) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कोणत्याही विकास प्रकल्पाकरीता कोणत्याही वनजमिनीचा ज्या शासकिय यंत्रणेला वापर करावयाचा असेल त्या वापरकर्त्या अभिकरणाने ग्रामसभेच्या सर्वसाधारण सभेपुढे प्रस्ताव ठेवावा. (शासकिय यंत्रणा (वापरकर्ता अभिकरण) म्हणजे जिल्हास्तरीय/ विभागस्तरीय/ उपविभागस्तरीय/ तालुका पातळीवरील कार्यालय)
२. सदर प्रस्तावास शिफारस करण्याकरीता ग्रामसभा मान्यता देईल. व ग्रामसभा प्रोसिडिंगचा उतारा ठराव वापरकर्ता अभिकरण (प्रकल्प यंत्रणा) ग्रामसभेकडून प्राप्त करून घेईल.
३. वापरकर्ता अभिकरणाकडे प्रस्तावास ग्रामसभेची शिफारस प्राप्त झाल्यानंतर वापरकर्ता अभिकरण विहित प्रपत्र नमुना "क" परिपूर्ण भरून आवश्यक ते दस्तऐवजासह प्रस्ताव संबंधित वनक्षेत्रपाल (प्रादेशिक) यांचेकडे सादर करेल.
४. संबंधित वनक्षेत्रपाल (प्रादेशिक) सदर प्रस्तावाची त्यांचे स्तरावर सविस्तर छाननी करेल व त्यानंतर प्रस्तावात नमूद केलेले वनक्षेत्रातील वळतीकरण करावयाचे प्रस्तावित क्षेत्राची स्थळ तपासणी करून सदर प्रस्ताव स्विकृत/ अस्विकृत या शिफारशीसह नमुना "ख" परिपूर्ण भरून प्रस्ताव सहाय्यक वनसंरक्षक यांचेकडे सादर करेल.
५. सहाय्यक वनसंरक्षक सदर प्रस्तावाची छाननी करून परिपूर्ण प्रस्ताव उप वनसंरक्षक यांचेकडे सादर करेल.
६. उप वनसंरक्षक मार्फत सदर प्रस्तावाची छाननी करून प्रस्तावास मान्यता देईल किंवा अमान्य असलेल्या प्रकरणी प्रस्ताव पुढील कार्यावाहीस्तव जिल्हास्तरीय समितीकडे पाठवेल.

अनुसूचित जमाती व इतर पारंपारिक वननिवासी (वनअधिकारांची मान्यता) अधिनियम २००६  
कलम ३(२) अंतर्गत शासनाद्वारे देण्यात येणाऱ्या सोयी-सुविधाकरिता वनजमीन वनेतर  
प्रयोजनासाठी वापर करणेकामी परवानगी देणेबाबत.

प्रकल्प यंत्रणेचे नांव :

प्रस्तावाचे नांव :

जोडण्यात आलेल्या कागदपत्रांचा तपशिल

| अ.क्र.                                    | तपशिल                                                                                                                                                                         | पान क्रमांक |        |
|-------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|--------|
|                                           |                                                                                                                                                                               | पासून       | पर्यंत |
| वापरकर्ता अभिकरणाने सादर करावयाचे दस्तऐवज |                                                                                                                                                                               |             |        |
| १                                         | वापरकर्ता अभिकरणाने भरलेला नमुना "क"                                                                                                                                          |             |        |
| २                                         | ग्रामसभा ठराव                                                                                                                                                                 |             |        |
| ३                                         | ग्रामसभा प्रोसिडिंगचा उतारा                                                                                                                                                   |             |        |
| ४                                         | प्रस्तांवातर्गत क्षेत्राचा नकाशा (१:५००००)                                                                                                                                    |             |        |
| ५                                         | प्रस्तावित कामाचा सविस्तर हेतूनिहाय विवरण नकाशा                                                                                                                               |             |        |
| ६                                         | कामाचे अंदाजपत्रक ( नकाशासह)                                                                                                                                                  |             |        |
| ७                                         | सक्षम अधिका-यांचे प्रशासकीय मान्यता पत्र व तांत्रिक मंजूरी पत्र                                                                                                               |             |        |
| ८                                         | ग्रामसभेमध्ये ५०% गणपूर्ती बाबतचा दाखला                                                                                                                                       |             |        |
| ९                                         | शासन परिपत्रक क्रमांक एस-१०/२०११/ प्र.क्र.२८६ /फ-३<br>दिनांक २८ सप्टेंबर २०११ प्रमाणे एक वर्षाचे आत पुर्ण करणेचे<br>संबंधित वापरकर्ता अभिकरण यांचे हमीपत्र                    |             |        |
| १०                                        | प्रस्तावित क्षेत्रातील तोड करावयाच्या झाडांसाठी येणारा खर्च<br>वाहतुकीसह वापरकर्ता अभिकरण करणार असल्याचे बंधपत्र                                                              |             |        |
| ११                                        | संबंधित वनजमीनीचा सात-बारा उतारा                                                                                                                                              |             |        |
| १२                                        | प्रस्तावित क्षेत्रातील तोड करावयाच्या झाडांचे दुप्पट रोपे लावणे<br>व कमीत कमी पाच वर्षाकरिता या रोपांचे संरक्षण व देखभालीचा<br>खर्च करणे बाबत वापरकर्ता अभिकरण यांचे हमी पत्र |             |        |
| १३                                        | सदर प्रयोजनासाठी वनेतर जमीन उपलब्ध नसल्याबाबतचा<br>तहसिलदार यांचा दाखला                                                                                                       |             |        |

| वनक्षेत्रपाल यांनी सादर करावयाचे दस्तऐवज |                                                                                                                                                                                                                                                                                  |  |  |
|------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|
| १४                                       | वनक्षेत्रपाल यांनी भरलेला नमुना "ख" (स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह)                                                                                                                                                                                                                    |  |  |
| १५                                       | वनक्षेत्रातील वळतीकरण करावयाचे प्रस्तावित क्षेत्राची स्थळ तपासणी सविस्तर पंचनामा ( वळतीकरण करावयाचे क्षेत्राचे अक्षांश व रेखांश सह)                                                                                                                                              |  |  |
| १६                                       | वनक्षेत्रातील वळतीकरण करावयाचे प्रस्तावित क्षेत्राचा GPS Polygone                                                                                                                                                                                                                |  |  |
| १७                                       | वनक्षेत्रपालाचे स्थळनिरिक्षण प्रमाणपत्र                                                                                                                                                                                                                                          |  |  |
| १८                                       | वनक्षेत्रपालाचे प्रस्तावातील वृक्षाचे संदर्भात प्रमाणपत्र                                                                                                                                                                                                                        |  |  |
| १९                                       | प्रस्तावात तोड होणा-या अनुसुचित / बिगर अनुसुचित वृक्षाची यादी, उत्पादीत होणारे वनोपज माल , वेतन मंडळाचे मंजूर दरपत्रकाप्रमाणे अंदाजपत्रकानुसार प्रस्तूत झाडापासून माल उत्पादीत करणेकामी लागणारा खर्च , वनोपज माल विक्री आगारावर वाहातूक खर्च याबाबतचा विहित प्रपत्रातील कागदपत्र |  |  |

## तपासणी सूची

(वापरकर्ता अभिकरणाने नमुना "क" सोबत जोडणे)

प्रस्तावामध्ये खालीलप्रमाणे दस्तऐवजांची पूर्तता झाली किंवा नाही याची तपासणी करून प्रस्ताव प्रकरणासोबत  
सदर प्रपत्र जोडावे.

| अ. क्र. | तपशिल                                                                                                                   | होय | नाही | शेरा                                                                 |
|---------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|------|----------------------------------------------------------------------|
| १       | २                                                                                                                       | ३   | ४    | ५                                                                    |
| १.      | प्रस्तावित जमिनीचा ७/१२ उतारा                                                                                           |     |      | पूर्तता झाल्याबाबतची<br>खात्री करून ( ✓ )<br>याप्रमाणे खुण<br>करावी. |
| २.      | सर्व्हे क्रमांक/ कक्ष क्रमांक नमुद आहे काय ?                                                                            |     |      |                                                                      |
| ३.      | १:५०००० प्रमाण नकाशा जोडला आहे.<br>(सर्व्हे ऑफ इंडियाचा नकाशा)                                                          |     |      |                                                                      |
| ४.      | प्रस्तावाच्या स्थळाबाबत समर्थन नमुद केले आहे काय ?                                                                      |     |      |                                                                      |
| ५.      | प्रस्तावांतर्गत तोडावयाच्या झाडांची संख्या व राखून<br>ठेवावयाच्या झाडांची संख्या (प्रति हेक्टरी) नमुद केली<br>आहे काय ? |     |      |                                                                      |
| ६.      | प्रस्तावित कामाचे क्षेत्रासंबंधी बाबनिहाय क्षेत्र विवरण                                                                 |     |      |                                                                      |
| ७.      | प्रस्तावित इमारत/ कामाचा नकाशा                                                                                          |     |      |                                                                      |
| ८.      | मागणी केलेला प्रस्ताव उक्त अधिनियमातील कलम ३(२)<br>मध्ये नमुद केलेल्या १३ बाबींपैकी आहे काय ?                           |     |      |                                                                      |
| ९.      | मागणी केलेला प्रस्ताव १ हेक्टर च्या मर्यादेत आहे काय ?                                                                  |     |      |                                                                      |
| १०.     | तोड होणाऱ्या झाडांचे बदल्यात दुप्पट झाडे लावून<br>देण्याबाबत व देखभाली बाबत हमीपत्र दिले आहे काय ?                      |     |      |                                                                      |
| ११.     | ग्रामसभेने (५०% गणपूर्ती) शिफारस केली आहे काय ?                                                                         |     |      |                                                                      |
| १२.     | वनेतर जमीन उपलब्ध नसल्याबाबतचा तहसिलदार यांचा<br>दाखला जोडला आहे काय ?                                                  |     |      |                                                                      |

वनपरिक्षेत्र अधिकारी यांची स्वाक्षरी

वापरकर्ता अभिकरणाची स्वाक्षरी

प्रकल्प यंत्रणेचे / वापरकर्ता अभिकरण नाव :-

परिशिष्ट

अनुसूचित जमाती व इतर पारंपारिक वननिवासी (वन हक्कांची मान्यता) अधिनियम २००६ च्या कलम ३ चे पोटकलम (२) अन्वये शासनाद्वारे देण्यात आलेल्या सुविधांकरिता वन्यजमिन वनेतर प्रयोजनांसाठी बदलण्याकरिता पूर्व मान्यता घेण्याकरिता नमुना

नमुना - क

[(पहा परिच्छेद २.२ (एक))]

(वापरकर्ता अभिकरणाने भरावयाचा)

१) प्रकल्प तपशिल :

(एक) ज्याकरिता वन जमिनीची आवश्यकता आहे त्या प्रस्तावित प्रकल्प/ योजना यांची संक्षिप्त माहिती

(दोन) आवश्यकता असलेल्या वन जमिनीचा तपशिल (दोन पर्याय दर्शविणे)

क. स्थान - सर्वेक्षण क्रमांक/खंड क्रमांक -

ख. क्षेत्राची व्याप्ती (हेक्टरमध्ये) -

ग. वनविभाग - जव्हार

घ. आवश्यक असणारी वन जमीन दर्शविणारा नकाशा, १ : ५०,००० नकाशा परिमानानुसार लगतच्या वन जमिनीची सीमा -

(तीन) प्रस्तावित वन जमिन (जमिनी) मध्ये प्रकल्प ठरविण्याकरिता समर्थन -

(चार) तोडावयाच्या झाडांची संख्या (प्रति हेक्टरी) व न तोडावयाच्या झाडांची संख्या-

२. प्रस्तावित इमारत/कामाचा क्षेत्र नकाशा यासह आवश्यक असलेल्या एकूण वन जमिनीची सविस्तर हेतू निहाय विभागणी -

| अ. क्र. | कामाचा तपशिल | लांबी | रुंदी | एकुण क्षेत्र (चौ.मी.) | एकुण क्षेत्र (हेक्टर) |
|---------|--------------|-------|-------|-----------------------|-----------------------|
|         |              |       |       |                       |                       |
|         |              |       |       |                       |                       |
|         |              |       |       |                       |                       |
|         |              |       |       |                       |                       |
|         |              |       |       |                       |                       |

३. प्रकल्पाच्या किंवा लगतच्या क्षेत्रामधील झाडांच्या संख्येच्या किमान दुप्पट लावण्याची वापरकर्ता अभिकरणाची पृष्ठी व कमीतकमी पाच वर्षाकरिता या रोपांचे संरक्षण देखभाल करण्याकरिता पुरविण्यात येणारी रक्कम (जोडावयाचा तपशिल) -

४. ग्रामसभेची शिफारस - स्विकृत/अस्विकृत

[कृपया आवश्यक तेथे (✓) अशी खूण करावी] [ग्रामसभेच्या ठरावाची प्रत सोबत जोडावी]

वापरकर्ता अभिकरणाकरिता प्राधिकृत व्यक्तीची स्वाक्षरी

(नाव ठळक अक्षरात)

पत्ता:

दिनांक :

ठिकाण : जव्हार

प्रस्तावाचा अनुक्रमांक -----  
(मिळाल्याच्या दिनांकासह वनक्षेत्रपालाने भरावयाचे)

## वापरकर्ता अभिकरण यांनी देणेचे हमीपत्र

शासन परिपत्रक क्रमांक एस-१०/२०११/ प्र.क्र.२८६ /फ-३ दिनांक २८ सप्टेंबर २०११ प्रमाणे एक वर्षाचे  
आत पुर्ण करणेचे संबंधित वापरकर्ता अभिकरण यांचे हमीपत्र

----- तथा वापर कर्ता अभिकरण याद्वारे हमीपत्र देण्यात येत आहे की अनुसूचित जमाती व इतर पारंपारिक वननिवासी (वन अधिकारांची मान्यता) अधिनियम २००६ व नियम २००८ चे कलम ३(२) अन्वये शासनाद्वारे देण्यांत आलेल्या सोयीसुविधांकरीता कमाल १.००० हेक्टर क्षेत्रापर्यंत वनजमीन वनेत्तर प्रयोजनासाठी वळतीकरण ---  
----- बाबी करीता करण्यात येणार आहे.

मौजे ----- ता. ----- जि. पालघर येथील वनविभागाचे राखीव/ संरक्षित वन गट / सर्व्हे क्रमांक ----- मधील वनजमीन ही वापरकर्ता अभिकरणांस प्रस्तावित -----  
( कामाचे नाव लिहीणे आवश्यक) प्रयोजनार्थ परिवर्तीत करण्यांत येणार आहे. जर -----  
----- तथा वापरकर्ता अभिकरणाने प्रस्तुत जमीन त्यांचेकडे सुपुर्त केल्यापासून एक वर्षाच्या आंत ज्या कामाकरीता त्या जमिनीचे परिवर्तन करण्यांत आले आहे ते काम सुरु करण्यात येईल यांची हमी देण्यात येत आहे.

ठिकाण:-

दिनांक :-

वापरकर्ता अभिकरणाचे अधिकारी यांची स्वाक्षरी व  
शिक्का

## वापरकर्ता अभिकरण यांनी देणेचे हमीपत्र

प्रस्तावित क्षेत्रातील तोड करावयाच्या झाडांचे दुप्पट रोपे लावणे व कमीत कमी पाच वर्षाकरिता या रोपांचे संरक्षण व देखभालीचा खर्च करणे बाबत वापरकर्ता अभिकरण यांचे हमी पत्र

----- तथा वापर कर्ता अभिकरण याद्वारे हमीपत्र देण्यात येत आहे की अनुसूचित जमाती व इतर पारंपारिक वननिवासी (वन अधिकारांची मान्यता) अधिनियम २००६ व नियम २००८ चे कलम ३(२) अन्वये शासनाद्वारे देण्यांत आलेल्या सोयीसुविधांकरीता कमाल १.००० हेक्टर क्षेत्रापर्यंत वनजमीन वनेत्तर प्रयोजनासाठी वळतीकरण ---  
----- बाबी करिता करण्यात येणार आहे.

मौजे ----- ता. ----- जि. पालघर येथील वनविभागाचे राखीव/ संरक्षित वन गट / सर्व्हे क्रमांक ----- मधील वनजमीन परिवर्तीत करावयाचे क्षेत्रात वापरकर्ता अभिकरण /अधिनस्त असलेले कार्यालय यांचेकडून प्रस्तावित क्षेत्रातील तोड करावयाच्या झाडांचे दुप्पट रोपे लावणे व कमीत कमी पाच वर्षाकरिता या रोपांचे संरक्षण व देखभालीचा खर्च करण्यात येईल यांची हमी देण्यात येत आहे.

ठिकाण:-

दिनांक :-

वापरकर्ता अभिकरणाचे अधिकारी यांची स्वाक्षरी व  
शिक्का

## वापरकर्ता अभिकरण यांनी देणेचे हमीपत्र

### प्रस्तावित क्षेत्रातील तोड करावयाच्या झाडांसाठी येणारा खर्च वाहतुकीसह वापरकर्ता अभिकरण करणार असल्याचे बंधपत्र

----- तथा वापर कर्ता अभिकरण याद्वारे हमीपत्र देण्यात येत आहे की अनुसूचित जमाती व इतर पारंपारिक वननिवासी (वन अधिकारांची मान्यता) अधिनियम २००६ व नियम २००८ चे कलम ३(२) अन्वये शासनाद्वारे देण्यांत आलेल्या सोयीसुविधांकरीता कमाल १.००० हेक्टर क्षेत्रापर्यंत वनजमीन वनेत्तर प्रयोजनासाठी वळतीकरण ---  
----- बाबी करीता करण्यात येणार आहे.

मौजे ----- ता. ----- जि. पालघर येथील वनविभागाचे राखीव/ संरक्षित वन गट / सर्व्हे क्रमांक ----- मधील वनजमीन परिवर्तीत करावयाचे क्षेत्रात झाडे तोडणे आवश्यक आहे. याकरीता वापरकर्ता अभिकरण / अधिनस्त असलेले कार्यालय यांचेकडून प्रस्तावित क्षेत्रातील तोड करावयाच्या झाडांसाठी येणारा खर्च वाहतुकीसह खर्च उपवनसंरक्षक जव्हार यांना हस्तांतरीत करण्यात येईल याबाबतचे बंधपत्र देण्यात येत आहे.

ठिकाण:-  
दिनांक :-

वापरकर्ता अभिकरणाचे अधिकारी यांची स्वाक्षरी व  
शिक्का

## वापरकर्ता अभिकरण यांनी देणेचे हमीपत्र

### नमुद केलेल्या प्रयोजना व्यतिरिक्त इतर प्रयोजनासाठी प्रस्तुत वनजमिनीचा वापर केला जाणार नाही याबाबतचे हमीपत्र

----- तथा वापर कर्ता अभिकरण याद्वारे हमीपत्र देण्यात येत आहे की अनुसूचित जमाती व इतर पारंपारिक वननिवासी (वन अधिकारांची मान्यता) अधिनियम २००६ व नियम २००८ चे कलम ३(२) अन्वये शासनाद्वारे देण्यांत आलेल्या सोयीसुविधांकरीता कमाल १.००० हेक्टर क्षेत्रापर्यंत वनजमीन वनेतर प्रयोजनासाठी वळतीकरण ---  
----- बाबी करीता करण्यात येणार आहे.

मौजे ----- ता. ----- जि. पालघर येथील वनविभागाचे राखीव/ संरक्षित वन गट / सर्व्हे क्रमांक ----- मधील वनजमीन ही वापरकर्ता अभिकरणांस प्रस्तावित -----  
( कामाचे नाव लिहीणे आवश्यक) प्रयोजनार्थ परिवर्तीत करण्यांत येणार आहे. वापरकर्ता अभिकरणाने नमुद केलेल्या प्रयोजना व्यतिरिक्त इतर प्रयोजनासाठी प्रस्तुत वनजमिनीचा वापरकर्ता अभिकरण अथवा इतर कोणत्याही अभिकरणांस उपयोग केला जाणार नाही याबाबत हमी देण्यात येत आहे.

ठिकाण:-  
दिनांक :-

वापरकर्ता अभिकरणाचे अधिकारी यांची स्वाक्षरी व  
शिक्का

प्रकल्प यंत्रणेचे / वापरकर्ता अभिकरण नांव :-

नमुना - ख  
[परिच्छेद २.२ (चार) पहा]  
(संबंधित वनक्षेत्रपालाने भरावाचा)

प्रस्तावाचा अनुक्रमांक -----

१. प्रकल्प/योजनेचे स्थान :

(एक) राज्य/संघराज्य क्षेत्र - महाराष्ट्र  
(दोन) जिल्हा - पालघर  
(तीन) वनविभाग - जव्हार  
(चार) प्रस्तावित वन जमीन (जमीनी) (दोन पर्याय दर्शविणे)  
एक. स्थान - सर्वेक्षण क्रमांक/खंड क्रमांक -  
प्रस्तावित वनक्षेत्राचे अक्षांश व रेखांश -

दोन. क्षेत्राची व्याप्ती (हेक्टर मध्ये) -

| अ.<br>क्र. | कामाचा तपशिल | लांबी | रुंदी | एकुण क्षेत्र<br>(चौ.मी.) | एकुण क्षेत्र<br>(हेक्टर) |
|------------|--------------|-------|-------|--------------------------|--------------------------|
|            |              |       |       |                          |                          |
|            |              |       |       |                          |                          |
|            |              |       |       |                          |                          |
|            |              |       |       |                          |                          |
|            |              |       |       |                          |                          |

(पाच) (जीवावरणासाठी) जीवक्षेत्रासाठी राखीव, वाघांसाठी राखीव, हत्तींचा मार्ग इत्यादीचा भाग आहे का -

२. भेट दिल्याचा दिनांक असलेला आणि प्रस्तावाच्या स्वीकृतीचे समर्थन करणारे मत असलेला स्थळ निरीक्षण अहवाल (सोबत जोडावयाचा) (दोन पर्यायाकरिता वेगवेगळा) -

३. स्वीकृतीकरिता किंवा अन्यथा प्रस्तावाची वनक्षेत्रपालाची विशेष शिफारस आणि अधिक चांगला पर्याय -

परिक्षेत्र वन अधिकारी

-----

कार्यालयीन मोहर

दिनांक :

ठिकाण :

नोंद करावयाच्या कारणांसहीत

स्वीकृत/ अस्वीकृत

उपवनसंरक्षक

जव्हार वन विभाग जव्हार

दिनांक :

ठिकाण : जव्हार

- अनुक्रमांक ३ मध्ये वनक्षेत्रपाल ( प्रादेशिक ) यांनी ठोस कारणमिमांसासह सविस्तर अभिप्राय देणेचे आहे.

वनक्षेत्रपाल ( प्रादेशिक) यांनी द्यावयाचे प्रमाणपत्र

प्रस्तावातील वृक्षाचे संदर्भात प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यांत येत आहे की, वापरकर्ता अभिकरणाने सादर केलेला प्रस्ताव उक्त अधिनियमातील कलम ३(२) मध्ये नमुद केलेल्या १३ बाबींपैकी आहे. वापरकर्ता अभिकरणाने मागणी केलेल्या ----- हेक्टर क्षेत्राची प्रकल्प यंत्रण/ वापरकर्ता अभिकरण यांचे प्रतिनिधींसमवेत मौजे----- ता. ----- जि.पालघर येथील संरक्षित वन, राखीव / संरक्षित वन कक्ष क्रमांक (गट/ सर्व्हे क्रमांक ----- ) मधील क्षेत्राची दिनांक ----- रोजी स्थळावर पाहणी केलेली असून मागणी केलेले क्षेत्र १ हेक्टर पेक्षा कमी असून प्रस्तावांतर्गत क्षेत्रामध्ये एकुण ---- वृक्ष येत असून त्यापैकी ---- वृक्षांची तोड करावी लागणार आहे. तसेच सदरचे क्षेत्र महसुल विभागाने ताब्यात घेतलेले नाही. नियमानुसार सदर प्रस्ताव योग्य असल्याने मंजूरीबाबत शिफारस करणेत येत आहे.

ठिकाण:-  
दिनांक :-

वनक्षेत्रपाल ( प्रादेशिक) यांची स्वाक्षरी व शिक्का

## वनक्षेत्रपाल यांनी द्यावयाचे प्रमाणपत्र

### स्थळ निरीक्षण प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यांत येत आहे की, अनुसूचित जमाती व इतर पारंपरिक वन निवासी (वन हक्कांची मान्यता) अधिनियम २००६ नियम २००८ सुधारणा नियम २०१२ नुसार मौजे----- ता. ----- जि.पालघर येथील संरक्षित वन, राखीव / संरक्षित वन कक्ष क्रमांक (गट/ सर्व्हे क्रमांक ---- ) मधील क्षेत्र ----- हेक्टर वापरकर्ता अभिकरणाने ----- प्रयोजनासाठी मागणी केलेले आहे.

सदर क्षेत्रावर अनुसूचित जमाती व इतर पारंपरिक वन निवासी (वन हक्कांची मान्यता) अधिनियम २००६ नियम २००८ सुधारणा नियम २०१२ या कायद्यांतर्गत वैयक्तिक/सामुहिक दावे मंजूर नाहीत किंवा प्रस्तावित नाहीत याची खात्री करण्यांत आली आली आहे.

ठिकाण:-

वनक्षेत्रपाल ( प्रादेशिक) यांची स्वाक्षरी व शिक्का

दिनांक :-